

Küllalt külm küünlakuu rõõmustas ka lumega

Ain Kallis
9. märts 2005

Veebruar on tavaliselt kõige külmem kuu. Et see on (vähemalt peaks olema) ka kõige lumisem kuu, on suusamaratonid kavandatud tollesse kuusse. Õeldakse ju, et madisepäeval on pool lumest veel taevas. Paljudel talvedel see sinna küll jääbki.

Tänavu ei peaks eesti rahvas veebruari üle väga nurisema: lund oli, paukuvat pakast mitte, vaid madisepäeva-järgsel ööl vajus piiritusesammas kraadiklaasides kahekümnest miinuspügalast madalamale.

Kuu lõpul tehti meteoroloogia ja hüdroloogia instituudis ilmanäitajatest kokkuvõtteid. Selgus, et läinud veebruar (keskmine õhutemperatuur $-6,9^{\circ}$) oli küll kolme kraadi võrra mullusest külmem, normiga võrreldes aga vaid mõne kümnendikkraadi jahedam. Külmem oli Ida-Eestis (Jõgeva $-8,2^{\circ}$), palju soojem aga mere lähedal (Ristna $-2,1^{\circ}$).

Kas maraton toimub?

Kõige kõrgem temperatuur, kõikjal üle nulli, oli 11. kuupäeval ($+0,6^{\circ}$ Jõhvis kuni $+3,8^{\circ}$ Ristnas), s.o kaks päeva enne Tartu maratoni. Kas tõesti keerab ilmataat suusahuvilistele kokku samasuguse käki nagu mullu või 2002. aastal? Seekord ähvardas suurürituse nurjata hoopis lumemaru. Kuna läänepoolsed naabrid olid juba püstihädas mölluga, anti ka meie maale hoiatus tugeva lumesaju võimaluse kohta.

Maratonipäeval puhus lõunas ennustatust isegi tugevam tuul (17–19 m/s), külma oli keskpäeval 3 kraadi ümber, tuisk oli küll vinge, kuid alla sadava lume kogus õnneks kardetust väiksem.

Kas päästeteenistus tegi õigesti, andes tormihoiatuse? Michael Phelps USA ilmasteenistusest soovitab: «Kui teid evakueeritakse asjatult, orkaan tuleb oodatust nõrgem, siis tänage jumalat ja valmistuge järgmiseks tormiks!»

Kogu veebruari sademetekogus, st sadanud lumi, kui see üles sulatada, oli Eesti keskmiselt vaid 13 mm ehk pool normist (pikaajalisest keskmisest). Vahepeal sai kõige paksema lume pealinna ümbrus (üle 25 cm), hiljem Lahemaa (37 cm).

Ei ole just sageli talvesid, kui kogu riik on lumega kaetud nagu tänavusel küünlakuul.

Teine ilma suhtes oluline päev on iseseisvus- ehk madisepäev. Sõltub ju külmakraadidest, kas ja kuidas seda tähtsat päeva tähistatakse, kas paraadiga või mitte.

Kui varahommikul oli pealinnas üpris külm, siis kell 11 mõõdeti Tallinn-Harku ilmajaamas vaid 7,3 miinuskraadi, puhus tuul 3 m/s.

Kaitsevägi ilmalikustub

Sinitaevas säras päike, kõrgel kolonnide kohal lendlesid üle Vabaduse väljaku NATO vihmavarjud. Esimest korda. Välisriikide sõjaväeatašeed lugesid hoolega Kaitseliidu soomukeid. Nagu ikka.

Oli ka uudset: Eesti kaitsevägi astus järgmise sammu sekulariseerumise ehk ilmalikustumise suunas. Kui varem pidid sõdurpoisid palvetama ka kõva külmaga paljapäi (mäletan isegi, millise kõhedustundega otsisin aastate eest kolonnidest oma tuisus laulvate poegade kiilaspäid), siis mullu võeti kõrvikud maha alles poole laulu pealt. Tänavu paljastas pea vaid peakaplan. Inimlik.

Ja veel. Et kaitseväelased laulvad «Hoia, jumal, Eestit!» kuidagi ebasõjamehelikult, on täheldatud varemgi. Kas ei võiks seda esitada näiteks Kaarli kirikus valitsuse palvusel? Paraadil seevastu kõlbaks ülihästi sõdurite koor Gounod' «Faustist»!

Karedatest meeste suudest kõlaks võimsalt: «Su eest, isade maa, me võitleme! Ei meid väärata saa surm, ei vaenlane!»

Iseseisvuspäevaga seoses meenub veel üks nihe paremuse poole. Aasta tagasi, just siis, kui kogu Eesti progressiivne elanikkond jälgis hinge kinni pidades riigiteleviisioonis presidendi kätlemispidu, näidati teistes spetsiaalset programmi «Usu või ära usu: vaprad ja ilusad ehk vanad ja kobedad saavad jalad alla!»

Tänavu aga saateid «Happy Hour», «Presidendiproua ihukaitsja» ning «Klounid».